

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 2 / IV legislatura / Primer període

Dimecres, 8 d'abril de 1992

Ple del Parlament

Presidència del Molt Honorable Sr. Joaquim Xicoy i Bassegoda

Sessió plenària núm. 2

Primera reunió

SUMARI

La sessió s'obre a dos quarts de dotze del migdia i set minuts.

Debat del programa i votació d'investidura del Diputat M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley, candidat proposat a la presidència de la Generalitat de Catalunya (Punt únic de l'ordre del dia.)

El secretari primer llegeix el text de la Resolució de la presidència del Parlament proposant un candidat a la presidència de la Generalitat (p. 11).

Exposició del programa de Govern: Candidat a la presidència de la Generalitat, M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley (p. 11).

Invitació a la reflexió: Balanç de la situació actual i projectes de futur (p. 11).

Tasques importants per a aquesta legislatura (p. 12).

Dos possibles obstacles: política de convergència econòmica europea i política industrial del Govern central (p. 14).

Reforçament i consolidació de la identitat nacional. Enfortiment de les institucions (p. 14).

El fet diferencial català (p. 15).

SUMARI (2)

- La reforma dels estats (p. 15).*
- Catalanització i qualitat (p. 16).*
- La participació de la gent en la construcció del país. El problema de l'abstenció (p. 16).*
- La moral col·lectiva i la necessària mobilització de la gent (p. 17).*
- La corrupció (p. 17).*
- L'anomenat «estat del benestar» (p. 18).*
- Necessitat d'estimular la gent (p. 19).*
- Un projecte generacional per a la joventut (p. 19).*
- Justificació del discurs (p. 20).*
- La sessió se suspèn a la una del migdia i dos minuts.*

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 2.1

La sessió s'obre a dos quarts de dotze del matí i set minuts. Presideix el president del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'oficial major i el lletrat Sr. Pau.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat en funcions, acompanyat de tots els consellers en funcions.

Ordre del dia

Punt únic: Debat del programa i votació d'investidura del Diputat M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley, candidat proposat a la presidència de la Generalitat de Catalunya.

El Sr. PRESIDENT: Comença la sessió.

Un senyor secretari donarà lectura a la Resolució de la presidència del Parlament proposant un candidat a la presidència de la Generalitat, segons l'article 50 de la Llei 3/82, del Parlament, del President i del Consell Executiu de la Generalitat, i article 119.1 del Reglament d'aquesta cambra.

El Sr. SECRETARI PRIMER: «D'acord amb l'article 50 de la Llei 3/82, del 23 de març, del Parlament, del President i del Consell Executiu de la Generalitat i consultats els representants dels partits i grups polítics amb representació parlamentària, proposo a la cambra com a candidat a la presidència de la Generalitat el Diputat Molt Honorable Senyor Jordi Pujol i Soley. Palau del Parlament, 3 d'abril de 1992. Joaquim Xicoy i Bassegoda, president del Parlament de Catalunya.»

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el candidat proposat, molt honorable senyor Jordi Pujol i Soley.

El CANDIDAT A LA PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT (Sr. Jordi Pujol i Soley): Molt honorable senyor, senyores i senyors diputats, en compliment de l'encàrrec que em va fer el molt honorable president del Parlament i d'acord amb el que estableix la disposició transitòria cinquena del nostre Estatut, em correspon presentar davant aquest Parlament de Catalunya la meua candidatura com a president de la Generalitat i demanar la seva confiança.

A tan poca distància de les eleccions i amb un programa com el nostre, ja tan sabut i conegut per tots vostès perquè és l'adaptació i la continuació del que hem estat aplicant durant dotze anys, em permetré fer un discurs que en alguns aspectes serà una mica atípic, amb tot el perill que això té.

El més fàcil per a mi —i probablement el més difícil per a l'oposició— seria que dediqués el meu discurs simplement a explicar, en termes generals, el que farem durant quatre anys, i, en termes més concrets, el que encetarem d'aquí a finals d'any. I, en part, també faré això, tinc l'obligació de fer-ho; però, de fet, renunciaré al que podria ser un discurs triomfalista i tindrè l'atreviment de fer algunes aportacions diferents i que no sé si tothom considerarà pròpies d'aquesta sessió; en tot cas, acceptin-les com una invitació a la reflexió, que sempre és bona.

De tota manera —com els deia—, començaré parlant-los de coses molt concretes. Durant la darrera etapa de l'anterior legislatura, Convergència i Unió va insistir en el següent: durant els darrers anys Catalunya ha avançat, però ara pot avançar més i ha d'avançar més. Naturalment, aquesta serà avui també la meua línia argumental.

El fet important és què hem de fer d'ara endavant, però convé que abans definim bé la nostra situació d'avui i que tinguem present el camí a través del qual hi hem arribat. El balanç ha estat positiu, francament positiu; això no vol dir que no segueixin havent-hi aspectes negatius en la nostra societat: limitacions en la nostra autonomia, perills de competitivitat insuficient en la nostra economia, falles en la nostra sensibilitat social, conductes blasmables en alguns sectors dirigents del país. Però ningú no posa en dubte —ningú— que el resultat de sumar i restar és molt positiu i, més encara, que el progrés que hi ha hagut ens obre unes perspectives noves i uns horitzons nous.

Senyores i senyors diputats, aquest mateix discurs l'any 1980, i en bona part encara l'any 1984, va estar marcat per la necessitat de lluitar contra la crisi. Després, l'any 1988, ja vàrem poder parlar un altre llenguatge, i avui, tot i una situació incerta arreu i que repercuteix a casa nostra, també ens podem proposar avançar més. Les dades que tot seguit els ofereixo ho demostren.

De 1985 a 1991 el producte interior brut català ha crescut un 4,9% anyal, contra el 4,2 espanyol i el 2,8 de la comunitat; l'any 1984 el producte interior brut per càpita a Catalunya representava el 84% de la mitjana comunitària i l'any 1991 ha representat el 102,3.

La inversió estrangera ha passat a Catalunya de 60.000 milions, el 1985, a 972.000, l'any passat, i de representar el 18,2% del total espanyol al 43. Les nostres inversions a l'estranger han pujat els dos darrers anys de 37.000 milions a 108.000 i representa més del 40% de les inversions industrials espanyoles a l'estranger. Les nostres exportacions han crescut durant els últims sis anys a un ritme anyal de l'11,9%, contra el 10,3 del conjunt de l'Estat.

Hi ha una altra manera d'analitzar això, que és l'evolució de l'atur. Hem passat d'estar per sobre de la mitjana espanyola els anys 84 i 85, i en alguns moments per sobre del 20%, a la situació del mes de febrer, en què la taxa d'atur a Catalunya era del 10,56%, la mitjana espanyola del 15,45 i la de la resta de l'Estat del 16,44, o sigui, la d'Espanya sense Catalunya; és a dir, pràcticament, sis punts més que la catalana.

Si això mateix ho mirem per la banda no de l'atur, sinó de l'ocupació, veiem que durant aquest mateix període del 84 al 91 la població ocupada de Catalunya s'ha incrementat en un 23%.

Tot això són dades molt objectives, que es presten poc a la discussió.

El progrés també ha estat important en altres aspectes de presentació no tan aritmètica i, per tant, menys òbvia; de tota manera, ningú no nega el canvi quantitatiu i qualitatiu que hi ha hagut a l'ensenyament —més de quatre-centes noves edificacions escolars, per exemple— o bé el gran increment d'equipaments socials de tota mena, des dels de sanitat amb, per exemple, tretze nous hospitals, fins als esportius amb prop de mil dues-centes noves instal·lacions; des dels culturals fins als assistencials.

Ningú no pot negar l'efecte positiu, en termes d'infraestructura però també en termes de projecció i prestigi internacionals, que ja han tingut els Jocs Olímpics i tot el que a l'entorn d'ells entre tots hem fet.

I ningú no nega tampoc que en camps tan difícils com el de la gent gran o el dels minusvàlids les coses han canviat molt i

per bé. És evident, per altra banda, que hem passat de tres universitats a vuit. Això sol —aquest tema de les universitats— indica fins a quin punt estem transformant el país.

Pel que fa les infraestructures viàries, ferroviàries i hidràuliques, no els desgranaré el que s'ha fet; seria massa llarg i molt prolix i encara me'n deixaria moltes. Simplement els diré que la inversió de política territorial i obres públiques —i no és l'única que fa la Generalitat en obra pública— era de 30.700 milions l'any 1984 i, incloent-hi GISA, serà de 94.630 enguany. Hi ha hagut un increment de més del 300%.

Com que sovint es fa més cas del que diuen els de fora que no els de casa, permetin-me que em refereixi a dos testimonis ben recents, tots dos molt prestigiosos. L'un és un extens estudi sobre Catalunya, fet per *The Economist*, l'altre és un treball de la Fundació FIES, dirigit pel professor Fuentes Quintana. El primer fa una valoració molt positiva de Catalunya i del que s'hi ha fet durant els anys vuitanta i preveu per als propers cinc anys un bon creixement de la nostra economia. Del segon estudi i del que el professor Fuentes Quintana ha declarat sobre aquest estudi, més que dades concretes vull utilitzar-ne alguns judicis i opinions, judicis d'elogi per a la política que ha fet la Generalitat d'inversió pública en infraestructures viàries, educatives, sanitàries i industrials, ja que és la política que es necessita per incrementar la competitivitat general d'un país.

«Catalunya ha realitzat un canvi radical», diu el professor Fuentes Quintana, i segueix: «I m'atreiria a dir que és l'única comunitat autònoma que ha demostrat ser conscient del que significa la competitivitat». I afegeix que «les estadístiques actuals no recullen encara les grans potencialitats que té l'economia catalana». O sia que ell també, com *The Economist*, creu que hem posat bases sòlides de futur.

Hi pot haver més diferències d'apreciació i més discussió en els temes polítics i més encara autonòmics i de reconeixement de la realitat nacional de Catalunya. Avanço, tocant a això, que el meu propi judici és més matisat, i que no hem donat encara definitivament el tomb. De tota manera, ningú no pot negar que en aquest terreny hem guanyat posicions i posicions importants; ningú no pot negar que hi ha hagut un progrés substancial en el terreny lingüístic, concretament, l'any 1986 —i l'any 86 ja s'havia millorat molt, molt— el 31,5% dels catalans sabia escriure en català, el 64 el sabia parlar, el 60,5 el sabia llegir; cinc anys més tard aquestes xifres havien passat a 40, 69, 68 i 92%.

Per altra banda, ningú no pot negar que de mica en mica va esdevenint més i més necessari conèixer bé el català a la funció pública a Catalunya. Ningú no pot negar, tampoc, el progrés que hi està havent en el camp de l'edició, de l'ensenyament, de la presència en general del català. I s'ha difós més la consciència de pertànyer a Catalunya —i això és important en un país que ha rebut tanta immigració i que la va rebre en condicions que feien difícil la seva integració. De fet, seria contradictori —realment seria contradictori— que, després de les eleccions del 15 de març i dels seus resultats, algú negués que hi ha creixement, en extensió i en intensitat, del sentiment català.

Si tot això —i moltes altres coses que per raó de la brevetat tampoc no detallo—, si tot això és així, forçosament ho ha de ser, si més no, en part, perquè disposem d'instruments institucionals i de poder polític. És a dir, perquè institucionalment estem millor que abans, també això seria contradictori negar-ho.

Ara bé, com abans he dit, és cert que en aquest capítol, és a dir, l'específicament nacional ens falta encara molt de camí a fer.

Resumint, si un país són la seva llengua i la seva cultura, la seva gent i la seves institucions, el seu poder polític i la seva economia i la seva cohesió social, la seva convivència i el seu equilibri, el seu sentiment de pàtria i el seu prestigi internacional, si un país és tot això i si Catalunya és tot això, no hi ha dubte que Catalunya ha fet durant els darrers anys un gran salt endavant.

I ara, sobre la base del que hem fet i del que tenim, ara ens podem preguntar amb més possibilitats que mai quin país volem fer, quin projecte de país per a començaments del segle XXI. Una manera de dir-ho genèricament seria la següent: un país de progrés i de benestar, ben cohesionat socialment i amb bona convivència, capaç de projectar-se internacionalment i amb un molt fort contingut i una molt forta consciència d'identitat catalana.

Això és una mica genèric, vaig a precisar més: un país de creixement demogràfic moderat, amb una bona distribució en el territori de la població, de la riquesa, del benestar, de la cultura i de la capacitat d'iniciativa, amb un creixement econòmic fort superior a la mitjana dels països de l'actual Comunitat Europea, amb un important grau de mobilitat social, amb un clima humà i social molt convivencial, amb molta capacitat d'integració entorn de la cultura i de la personalitat pròpies de Catalunya, que crea una societat unitària encara que matisada, amb un nivell cultural alt i amb gran sensibilitat per la gent amb handicaps i programes de tota mena i amb possibilitat, per part de la societat, de ser capaç de traduir a la pràctica aquesta sensibilitat.

Un país, també, capaç d'arribar al més alt nivell de reconeixement institucional i efectiu de la seva entitat nacional, en el marc de realitats institucionals més àmplies, la de l'Estat espanyol que s'ha d'anar reformant en profunditat i la de la Comunitat Europea. Un país, a més, capaç d'esdevenir un motor d'Europa, al cor de l'arc mediterrani nord-occidental, i un centre de lligam del nord i del sud d'Europa, i també del nord d'Àfrica.

Perquè això sigui possible, què cal fer d'aquí a l'any 2000 i més enllà? I què cal fer ara, durant aquesta legislatura? Què és el que farà el Govern de la Generalitat?

S'ha de continuar fent una política d'infraestructures, s'ha de continuar quadriculant el país amb carreteres, autopistes i ferrocarrils, i s'han de deixar ben solucionats problemes bàsics com ara el de l'aigua o el del transport per tot el territori.

Mantindrem tan alta com puguem la inversió en aquest capítol, com ja hem fet durant aquests anys darrers. Sense entrar en massa detalls enumeraré d'una manera no exhaustiva —gens exhaustiva— alguns projectes que tirarem endavant durant aquesta legislatura; projectes com l'acabament de l'eix occidental fins a Lleida i del transversal, de Girona a Vic, amb el túnel de Cap-sacosta i la carretera de Mataró-Granollers; com la portada d'aigua al sector central de la Costa Brava; com l'embassament —entre d'altres— de la Llosa del Cavall —necessari per al subministrament d'aigua a Barcelona—; com els canals d'Algerri-Balaguer, Segarra-Garrigues i Garrigues Baixes; com la política de portada d'aigua als pobles de la Catalunya més seca; com definir i començar a aplicar el Pla de desenvolupament integral del delta de l'Ebre; com continuar la política sistemàtica de terrenys industrials, etcètera.

Per altra banda, s'ha de seguir posant l'accent en la formació, en tota ella i, especialment, la professional i la universitària. En aquest camp la reforma de l'ensenyament —la nova Llei— ens obliga a seguir fent un esforç molt important, però a part d'això —i en la línia que hem estat fent en aquests darrers anys—, donarem especial importància a la formació professional accentuant, com ja estem fent, accentuant al màxim possible l'alternança entre escola i empresa, procurant que el món empresarial hi participi cada cop més, estimulants els ensenyaments no reglats, etcètera. El recent traspàs de formació professional, ocupacional, obre noves perspectives en aquest camp.

Pel que fa a l'ensenyament universitari, ajudarem a engegar bé les noves universitats, sense oblidar les ja existents que segueixen atenent el gruix molt principal de l'alumnat universitari de Catalunya.

Tot això fa que molt aviat, i en tot cas dintre d'aquest any, aprovarem un nou pla plurianual, universitari, donat que enguany s'acaba l'actualment en vigor.

S'ha de fer un esforç renovat en el camp de la recerca i del desenvolupament. Durant l'anterior legislatura ja hi hem dut a terme una activitat remarcable, hem modificat l'estructura de la CIRIT per fer-la més àgil i s'ha multiplicat per sis el seu pressupost. Aquesta política ens ha permès, entre altres coses, concedir anualment 450 beques per a la formació d'investigadors i posar en funcionament, per exemple, el Centre de Supercomputació i el Programa de química fina. Però, a més, cal recordar que la Generalitat no limita l'acció en el camp de la recerca a la CIRIT, ja ho fa, a més, a través de l'IRTA, que ha estat reforçat, i de diversos departaments, des del d'Indústria fins al de Sanitat.

Caldrà ara continuar treballant, per tal d'acabar de posar-nos a l'alçada dels països capdavaners amb els quals volem ser competitius. Això requerirà més recursos de la Generalitat, però també estatals —als quals tenim dret— i comunitaris, i requerirà, també, potenciar més les relacions entre el món de la recerca i el món econòmic.

Tal com ja he anunciat, per tal de potenciar la nostra relació amb l'acció del terreny de l'ensenyament superior i de la recerca, procedirem a crear un comissionat encarregat especialment d'aquestes activitats tan importants per al futur del país. S'ha de reforçar l'educació industrial i, en general, productiva de Catalunya i completar-la amb una creixent presència de l'economia de serveis.

Crec que no és cert —i aquest és un tema que es discuteix molt actualment—, crec que no és cert que a Catalunya hi hagi un procés de desindustrialització. És cert que el percentatge de persones ocupades a la indústria baixa, que baixa en benefici dels serveis. Ha passat del 39,5%, l'any 1980, al 32,9 el 1991, i de 760.000 treballadors a 726.000. En canvi, el nombre de treballadors ha pujat des de 1986 a 1991, de 663.000 a 726.000, encara que —això sí— ha seguit baixant el percentatge. Què vol dir això? Primer, que de 1986 a avui hi ha hagut una clara recuperació industrial; segon, que aquí passa el que passa arreu, és a dir, que en les economies modernes cada cop hi ha més gent que treballa en els serveis i menys en la indústria pròpiament dita. Però això és una mica enganyós, perquè en realitat molts serveis i molts llocs de treball en els serveis existeixen perquè són necessaris per a la indústria i, en general, per a la producció: informàtica, transports, manteniment, publicitat, disseny i

comercialització. Tot això són una sèrie d'activitats creixents i tipificades com a serveis, però que en realitat són subsidiàries de la producció i, especialment, de la producció industrial.

Crec —ho repeteixo— que no hi ha desindustrialització de Catalunya, però sí que és cert, primer, que la situació de la nostra indústria en general i la d'alguns sectors en particular és fràgil i no ha assolit un grau suficient, encara, de competitivitat; segon, que en part aguantem la nostra empenta industrial a causa de la penetració estrangera. Si a això hi afegim que el govern central no fa una política de competitivitat industrial, arribem a la conclusió que el govern de Catalunya ha de mantenir i intensificar, tant com pugui, la política d'ajut directa i indirecta a la indústria, a fi d'evitar que la desindustrialització, que ara no hi ha, no acabi sent un dia realitat. S'ha d'aconseguir, tant com es pugui, en tota la Catalunya de base agro-ramadera, l'equilibri entre l'agricultura, la indústria i el turisme.

Convergència i Unió creu en l'agricultura catalana; si no hi cregués, el Govern de la Generalitat no hi invertiria el que hi està invertint; per exemple, no faria l'Algerri-Balaguer, ni el Segarra-Garrigues, ni el Garrigues Baixes, ni els revestiments dels canals d'Urgell i de l'Ebre, ni les preses de Margalef i de Sant Martí de Tous; hi creu, creu en l'agricultura catalana, però no es pot negar que tota l'agricultura europea —no només cal haver vist la televisió d'ahir o d'abans-d'ahir amb les manifestacions d'Estrasburg—, no es pot negar que tota l'agricultura europea —i també la catalana— passa uns moments difícils. Malgrat això, com que hi creiem i com que el progrés i el benestar del camp català són essencials per a l'equilibri territorial i social del país i com que, a més, és de justícia fer-ho, seguirem defensant-la al màxim.

Però aquesta defensa del nostre món rural no l'hem de fer, només, actuant sobre l'agricultura i la ramaderia, sinó creant un equilibri entre diverses fonts de riquesa. A les comarques rurals de Catalunya, l'agricultura i la ramaderia han de seguir essent l'activitat econòmica bàsica, però que s'ha de complementar, segons els casos, amb indústria i turisme o amb ambdós alhora.

S'ha de continuar la política de medi ambient que estem practicant i que comença a donar resultats. En alguns moments de la legislatura anterior aquest tema fou conflictiu, però el cas és que ara aquest tema entenc que el tenim ben enfocat, si bé per la mateixa naturalesa del que és una acció mediambiental, caldrà temps perquè el progrés que hi està havent sigut del tot evident, que sigui evident a simple vista, no només a través de les dades objectives, que això és més ràpid i més fàcil.

En tot cas, el país que abans he descrit —i que és el nostre objectiu per d'aquí a deu anys— ha de ser un país amb un bon nivell mediambiental.

Els estalvis referències concretes al turisme, a la política de reconversió i diversificació del turisme, i a la seva difusió cada cop més per tot el territori català, o al comerç, on seguirem buscant un equilibri entre les grans empreses i el comerç petit i mitjà capaç de posar-se al dia, o a la pesca i a l'aqüicultura o als serveis en general. En tots els camps, el nostre nord serà l'aprofitament al màxim de les nostres competències i dels nostres recursos per fer de Catalunya un país competitiu, un país equilibrat, un país, en tots els sentits, d'alt nivell europeu.

Per altra banda, s'ha de mantenir i incrementar l'esforç en el camp dels serveis socials. Concretament, en el camp de la sanitat s'han aconseguit fins ara unes millores molt importants, pe-

rò que s'han de complementar especialment pel que fa a l'assistència primària; això ho podem activar més o menys segons quin sigui el resultat de la negociació sobre el finançament de la sanitat sobre el qual he d'expressar una certa inquietud i, sobretot, ja que volem fer un país just i humà i no només competitiu, caldrà donar més i més atenció a tota la gent en perill de restar al marge, a tota la gent amb problemes humans i socials.

En aquesta relació conscientment incompleta sobre alguns dels camps a treballar especialment durant els propers anys hi ha el de l'habitatge. Com vostès saben, hem preparat el Pla d'habitatge a aplicar durant el proper quadrienni. Aquest pla el fem conjuntament amb el Ministeri i, a més, requereix una bona col·laboració de les entitats financeres. Convé que el Parlament conegui les magnituds del Pla d'habitatge i també del de rehabilitació, orientat —com saben— cap a la correcció de les patologies estructurals. Concretament, el Ministeri aportarà en quatre anys 45.000 milions de pessetes per al Pla de l'habitatge i la Generalitat, 88.000.

Pel que fa al Pla de rehabilitació, el Govern central aportarà 12.000 milions i la Generalitat, 15.000. O sia que, en conjunt, durant els propers quatre anys es dedicaran a aquests dos plans 160.000 milions: 57.000 el Govern central i 103.000 la Generalitat.

Acabo aquest capítol dient-los que tant el Pla de l'habitatge com el de rehabilitació ja funcionen, des de fa algunes setmanes, de moment amb bons resultats.

Resumiré, d'una manera crec que molt clara, el que ens proposem fer amb unes dades: l'any 1983, com els deia, el producte interior brut per càpita de Catalunya estava situat en el 84% de la mitjana comunitària. L'any passat es va situar en el 102,3; o sia que l'avenç ha estat molt substancial. Ara ja som un país mitjà a escala comunitària, si bé dotat d'un dinamisme i també d'unes característiques socials, polítiques i culturals que li donen un contingut i un pes global superior. Però, de tota manera, el nostre objectiu és situar-nos, com els deia, en el nivell alt europeu, molt per sobre de la mitjana. Aquest és l'objectiu, i això requereix competitivitat, però també requereix equilibri territorial, cohesió com a país i com a societat, bons serveis i bons equipaments socials, bona formació, i requereix —com ja els ho he dit— mantenir i incrementar l'esforç d'atenció a tota la gent en perill de restar al marge d'aquest progrés.

Probablement, vostès han advertit que, parlant d'inversions, més d'un cop he introduït expressions de cautela, de prudència en el meu discurs. He dit, per exemple: «mantindrem tan alta com puguem la inversió» en un determinat camp. I és que no podem deixar de banda un tema bàsic avui, i és la política de convergència econòmica que deriva dels acords de Maastricht. Aquest tema no es decideix en aquest Parlament però, segons com es faci aquesta política, tant el finançament autonòmic com l'evolució econòmica catalana es podrien veure afectats negativament. Per tant, els he de dir que el Govern de la Generalitat seguirà defensant que la convergència econòmica es faci amb menys radicalitat que no propugna el ministre Solchaga. Comprenem que el ministre i el Govern central vulguin utilitzar la política pressupostària per reduir molt el dèficit i, consegüentment, la inflació, els tipus d'interès i la cotització de la pesseta. És més, estem d'acord amb aquest objectiu, però no ens sembla realista l'objectiu que s'han fixat de rebaixar el dèficit públic del 4,5% al 0,95 d'aquí a 1996, i creiem que forçar

molt la màquina en aquest sentit perjudicaria greument altres aspectes essencials per al progrés general i per al benestar general i també per a la competitivitat, com serien les infraestructures, la reforma de l'ensenyament, el suport logístic a les empreses, les inversions en R+D, etcètera; i que ho perjudicaria sense, probablement, assolir els dràstics objectius monetaris que es proposen.

En tot cas, una cosa queda clara: el Govern de la Generalitat defensarà que la gradual disminució del dèficit autonòmic en general i del català en particular es faci al mateix ritme —no superior, al mateix ritme— que, efectivament —no en les previsions, sinó efectivament—, es faci al de l'Administració central.

Hi ha un altre punt relacionat amb la política del Govern central que ja he comentat de passada, però en el qual he d'insistir. No estem gens d'acord amb la política industrial del Govern central, i també he de dir que ens preocupa la seva política agrícola. Entenem que no hi ha política industrial espanyola o que, en tot cas, no n'hi ha per a l'empresa privada, petita o mitjana, i menys encara per a la privada familiar. No n'hi ha des d'un punt de vista fiscal, ni pel que fa a les inversions, ni pel que fa a les amortitzacions, ni pel que fa a la formació, ni pel que fa als drets successoris; no n'hi ha des del punt de vista del suport a la internacionalització; no n'hi ha des del punt de vista del preu de l'energia o des del punt de vista de l'ajut a la transferència tecnològica.

Això és molt negatiu especialment per a l'economia catalana que, per altra banda, contràriament al que ha passat i passa a molts llocs de l'Estat, no ha rebut ajut per a les reconversions industrials. Per tant, el Govern català es proposa continuar dos tipus d'actuacions: pressionar sobre el Govern central perquè canviï la seva política industrial, i, en el que és de la seva competència, dedicar cada cop més recursos i més atenció per tal de compensar l'handicap que avui per avui resulta de la política del Govern central i posar la nostra indústria i la nostra agricultura en condicions d'aguantar la forta competència comunitària i mundial.

Fet aquest toc d'atenció sobre aquestes dificultats amb què topem torno al fil del meu discurs que és quin país volem i què hem de fer per aconseguir-ho.

Per arribar a fer el país que abans els he descrit calen més coses de les que he dit; no només carreteres i regadius, no només habitatges i més assistència social a domicili, no només formació professional o unes institucions financeres més fortes; calen, com a mínim, dues coses més. Abans de res, aquest projecte de país comporta un reforçament i una consolidació de la nostra identitat nacional.

En aquest terreny ja he dit abans que, encara que no prou, encara que no prou, havíem avançat, que havíem avançat en el terreny lingüístic i cultural, en el de la cohesió i en el sentiment nacional, en el de l'enfortiment de les nostres institucions, però també hi ha hagut un altre canvi, positiu i de gran transcendència, i és que avui està més clara que mai la força del sentiment i de la identitat nacionals com a factor de llibertat, de creativitat i de dinamisme i com a element de retrobament de l'home amb ell mateix.

Han passat moltes coses, des de l'ensorrament del mur de Berlín a la crisi ideològica de sectors polítics i culturals molt extensos que no són només els que fins fa pocs anys es proclamaven específicament comunistes. Ara i aquí no penso analit-

zar això des d'un punt de vista polític i social, entre altres coses perquè, si no m'hi obliguen, no vull entrar en una polèmica que podria ser amarga. El que vull subratllar és que la idea que una ideologia dita de progrés podia esborrar i substituir la identitat dels homes ha fracassat clamorosament. Totes les versions d'aquesta ideologia, dita de progrés, també les democràtiques, han produït una visió molt mecanicista i parcial de la persona; una visió poc connectada amb la complexitat de la realitat i de l'esperit humans que ha desembocat en una menysvaloració d'allò que constitueix la raó de ser de les persones. L'home soviètic, per exemple, ha resultat una ficció, però també ho és l'home escèptic i ben classificat, ben ordenat, obedient a les autoproclamades i fins fa molt poc suficients elits democràtiques —això sí— que li diuen, que li deien, que li diuen com ha de ser: culte, net, ordenat i, sobretot, feliç.

El tema és d'una gran complexitat o d'una gran profunditat i va més enllà de la crisi ideològica del socialisme, perquè —i això és evident— la crisi d'idees i de valors no s'atura en el camp del socialisme. És cert que hi ha altres plantejaments de caràcter general que aguanten molt millor, i només cal pensar en l'eufòria, jo crec excessiva, de molts liberals i més encara d'alguns ultraliberals; i és cert també que hi ha qui està mirant de formular nous plantejaments o de posar-ne al dia alguns de no tan nous. Pensem, per exemple, en el crit d'alerta que representa l'encíclica *Centesimus annus*; però, en conjunt, el que domina és una considerable incertesa de la qual, al meu entendre, només una cosa emergeix com un valor segur: la persona humana.

El principi que Convergència i Unió ha aplicat sempre al nostre nacionalisme, el que el valor dels sistemes i de les ideologies es mesura pel bé que fa a les persones concretes, a hores d'ara és l'únic punt de referència. Ara bé, contra tota la doctrina oficial i dominant d'aquestes darreres dècades, una de les necessitats de la persona és el sentit de pertinença i el sentit d'identitat. La consciència de comunitat o de país o de nació és cada cop més un punt de referència bàsic. Justament, jo sempre he defensat l'individualisme entès com a l'autonomia de la persona enfront del col·lectivisme entès com un sistema que nega aquesta autonomia, però la persona no es fa sola, la persona es fa en comunió espiritual i cultural amb els altres, amb uns altres. Quan per la raó que sigui el centre de tot torna a ser la persona, que és l'essencial, la necessitat d'aquestes comunions que no vénen donades pel diari oficial de cap estat torna a fer-se molt evident, i és el que ara passa.

Deixin-me afegir només que ja sé que hi ha nacionalismes bons i dolents, però això passa amb tot. Tot el que és bo porta dintre d'ell la llavor de la seva mateixa perversió, i cal saber defensar-se'n. Perdonin aquesta mica de digressió que potser era innecessària; algú pot pensar que no calia recordar que una de les coses que més pot ajudar a superar el malestar espiritual i moral, psicològic i cultural de bona part d'Europa és la vivència profunda del propi país; vivència no feta en termes de confrontació o d'exaltació agressiva, sinó veient en el propi país la font de seguretat i de força que dona sentir-se part d'una història, d'una tradició, d'un patrimoni i, a l'hora, veient també en el propi país la possibilitat d'un projecte entenedor i a l'abast d'un projecte vitalment lligat a cadascun de nosaltres i als nostres fills.

Algú pot pensar que no calia recordar que, ara que a tants llocs d'Europa hi ha tant de desconcert, un valor segur és el del país, el del país vist amb un projecte de futur a escala humana.

Potser sí que no calia recordar-ho, perquè és tan impactant, tan definitiu el que ha passat amb el renaixement dels pobles, les llengües, les cultures, les nacions de tot Europa, que n'hi hauria prou de referir-s'hi perquè saltés a la vista que el tema de les identitats nacionals ja no es pot plantejar en termes igualats o a base de tirar pilotes fora.

És clar que podria ser que no saltés a la vista del Govern central i del PSOE. Tant l'un com l'altre semblen ara més ben disposats en alguns aspectes, però amb sinceritat els he de dir que no sé si entenen prou que ha arribat l'hora de canviar de registre en el tema autonòmic. Deixo de banda si això és possible sense reforma de l'Estatut. Nosaltres creiem que sí, però depèn de com faci les coses el Govern central.

En un moment donat varem assumir la generalització autonòmica perquè era bo per al conjunt dels pobles d'Espanya i perquè l'època era molt trencadissa. Varem optar per garantir la transició democràtica, encara que això ens situés en una moderació poc agrada, però avui, des de l'estabilitat ja assolida del conjunt de l'Estat i des de la mateixa actitud constructiva d'aleshores, però amb fermesa, diem que ara el fet diferencial català ha de ser assumit per l'Estat, i que per això no hem signat el pacte autonòmic, i que cal avançar en la línia que a Catalunya normalment l'Administració ha de ser la catalana i no la central, que a Catalunya l'Administració catalana ha de ser l'única, amb poques excepcions —línia, per altra banda, que vaig explicar amb més detall en el debat de Política General del mes de setembre passat.

No cal que insisteixi gaire en la importància que en aquest capítol tindrà que d'aquí al 30 de juny es concretin bé, o no... (*pausa*), que es concretin bé o no, d'aquí al 30 de juny, els dos grans temes de finançament: el general, amb la introducció del concepte de la corresponsabilitat fiscal, i el de la sanitat, que representa el 34% del nostre pressupost.

Anem cap a unes estructures d'Europa i dels estats actuals en què això que demanem no serà tan extraordinari com pot semblar. Aquella geometria rígida de fins fa poc, en què la vertebració dels països i dels continents es feia només a través dels estats i de les seves fronteres, està evolucionant cap a formes més flexibles, amb molts més nivells, marcs, i centres de decisió. És probable que hi hagi una gran simplificació dalt de tot, a nivell de la direcció del món —de moment només tenim una superpotència, per exemple—, o dels grans espais, com és el cas de l'Europa comunitària. Però per sota d'això, és molt probable, també, que hi hagi més llibertat, més respecte a la diversitat i més possibilitat d'iniciativa que fins ara —molt més que fins ara!— i que les identitats, de tota mena, juguin un paper cada cop més important.

És en aquest context que es va introduint, també a l'Europa occidental, la idea de la reforma dels estats en profunditat, i especialment dels estats com Espanya, que són plurinacionals. I en aquest context això no ha de fer por. Ja saben que jo crec que els estats de l'Europa occidental continuaran existint, però també crec que hauran de funcionar i d'estructurar-se d'una manera diferent i que no hauran de témer que dintre d'ells les regions, i més encara les autèntiques nacions que en formen part, tinguin un ple reconeixement i un molt alt sostre competencial i econòmic.

Fins fa poc, la seguretat dels estats depenia de la seva força militar i política, de la intangibilitat de les seves fronteres i.

també, de la garantia de la seva cohesió interna entesa en un sentit molt monolític. Avui, la seguretat i la força dels estats cada cop més depèn de la seva competitivitat econòmica, però també cultural. I la competitivitat depèn molt de la vitalitat del país; de la capacitat i de la preparació de la gent; de la capacitat de la gent per fer coses, per prendre iniciatives, per crear riquesa, per crear cultura i per crear models socials positius. Estem tan submergits en el dia a dia que no ens adonem prou de la transformació que hi està havent. És una transformació que juga a favor de Catalunya, si Catalunya és capaç, naturalment, d'assolir i mantenir un alt nivell de qualitat en tots els ordres, d'assolir una bona convivència i conservar-la, una forta cohesió interna i, naturalment —naturalment—, una «inquebrantable», constant i activa voluntat de ser.

Vull fer un darrer comentari sobre la nostra política i la nostra actitud nacionalistes. Una nació com Catalunya té dret a ser reconeguda com el que és i té dret a disposar dels mitjans polítics, administratius i econòmics necessaris per actuar com el que és, de cara endins, és a dir, de cara als seus ciutadans i de cara enfora. Com que Catalunya no ha assolit encara aquest nivell d'autogovern i de poder, hem de seguir reclamant reconeixement institucional i competències, diners, i en darrer terme el poder; ho hem fet i ho seguirem fent. Fóra bo i fóra patriòtic que quan el Govern de la Generalitat planteja reivindicacions d'aquest tipus no sigui titllat sistemàticament de victimista. No valoraré ara l'actitud i les raons que fan que des d'alguns sectors es faci sovint aquesta acusació —ja ho faré, si cal—; només demano que cada cop que ho vagin a fer, els qui ho vulguin fer, abans s'examinin i vegin per què ho fan, i es preguntin si de debò ho fan per servir al país.

Però sí que vull dir —no hi entraré més, en això—, però sí que vull dir, primer, que molt sovint s'acaba demostrant que aquesta és una acusació injusta perquè el mateix Govern central o el Tribunal Constitucional, o fins i tot de vegades el conjunt, al cap d'un temps, de forces polítiques, socials, culturals i econòmiques de Catalunya, finalment ens donen la raó. I, segon, que aquesta acusació sovint l'únic que fa és perjudicar els interessos catalans perquè treu força als qui els defensen.

Dit això, és a dir, dit que seguirem sempre que calgui, tan com calgui, en la línia de la reivindicació nacional i dit que seguim lluny del nostre objectiu nacional, vull afegir, també, que la reivindicació no és per a nosaltres ni l'únic, ni en un cert sentit, el principal objectiu. Si reivindicuem és per obtenir tot allò que ens cal per dur a terme el que realment és el gran objectiu nostre, que és fer un país com el que el president Macià somiava —recordin-ho: «Volem una Catalunya econòmicament pròspera, socialment justa, políticament lliure i espiritualment gloriosa.» I això, encara que no disposem de totes les eines necessàries, en bona part ja ho podem fer.

Per tant, la nostra tasca principal, més que la reivindicació, és anar-nos fent per dintre; és anar-nos fent per dintre, anar essent cada cop més. I això requereix progressar bàsicament en dues grans direccions: la de la catalanització, que ja n'he parlat, i la de la qualitat.

Actualment s'està parlant de qualitat total; és un terme que s'aplica sobretot al camp econòmic i amb el qual es vol significar la voluntat de situar un producte o un servei en el més alt nivell possible de qualitat pel que fa a la producció, a la presentació, al manteniment, etcètera. El nostre producte es diu Cata-

lunya i a ell hem d'aplicar aquest concepte de qualitat total. Sóc conscient que això és molt ambiciós, potser excessiu, i que seria petulant si ho diguéssim sense ser conscient de les limitacions que tenim; limitacions que ens vénen imposades de fora, però també limitacions nostres, de dintre. De fet, més que un objectiu, la qualitat total és un horitzó que contemplem amb ambició i amb humilitat alhora.

Vull fer-los notar que el que estic dient està del tot en la línia del catalanisme més genuí; m'atreveixo a dir en la línia del millor catalanisme. Deia fa pocs dies, amb motiu del centenari de les Bases de Manresa, que el catalanisme ha estat sempre un regeneracionisme de la societat catalana; si més no, així és com jo i Convergència i Unió entenem el nacionalisme català. I això ens porta al cor d'un dels nostres principals problemes d'avui; el nostre objectiu —ho repeteixo una vegada més— és fer un país de forta identitat, equilibrat i progressiu. Doncs bé, això no es fa només des del govern, ni en general des de les institucions; no és pot fer només des del govern, ni en general des de les institucions; això no es fa sense la gent. *(Pausa.)*

S'ha parlat molt, arran de les darreres eleccions, de l'abstenció. Crec que no s'enfoca bé el que es diu. Que consti que podria fàcilment no parlar d'aquest tema; si enfoqués aquest discurs en termes partidistes o amb ànim de guardar-me arguments per al debat, podria no parlar-ne. Després de tot, el 15 de març Convergència i Unió va incrementar el seu percentatge electoral, però també, en termes estrictament numèrics, féu un molt bon resultat, ja que essent una força de govern en principi exposada a l'erosió de l'exercici del poder, després de quatre anys —o de dotze, com vulguin—, després d'això en termes numèrics va perdre menys de l'1% dels vots que va tenir quatre anys abans, menys de l'1%. Hi ha altres forces polítiques a les quals aquest tema ha de preocupar molt més. Però, amb tot, en parlo perquè, de fet, ens ha de preocupar a tots i perquè fer-ho —parlar-ne— ens ajudarà a enfondir en els mecanismes i els ressorts que mouen positivament els pobles.

El percentatge de votants és una manifestació concreta d'un fet més general, que és el de l'interès o desinterès de la gent per la col·lectivitat, el de la participació o no participació de la gent en la construcció de la societat, el de l'assumpció o no assumpció de la responsabilitat col·lectiva per part de la gent, el de l'assumpció o no per part de la gent d'una il·lusió col·lectiva. Per tant, l'abstenció no la combatrem només amb acció política ni amb lamentacions o denigracions o dient a la gent aneu a votar, sinó amb una acció molt més profunda i probablement a més llarg termini, que és moral i cultural, i amb la presentació d'un projecte de país i de societat sòlid i alhora engrescador, i basat, per tant, si ha de ser sòlid —i no serà engrescador a la llarga si no és sòlid—, basat no en la política d'aparador ni en allò que de vegades n'he dit «la bromera», sinó en la nostra història; en les realitats socials i humanes presents; en l'encaix en el món d'avui; en la confiança de canviar el futur; en la confiança que podem fer un país de qualitat, basat, a més, com deia, en les persones individualment i en les persones col·lectivament, és a dir, en la gent i en el sentiment de país.

Si jo em sento optimista —i me'n sento— respecte al futur del nostre país, és perquè crec en la possibilitat de presentar Catalunya com a projecte de convivència engrescador i enriquidor. Crec que tenim els elements per fer-ho: cultura, història, sentit de país i, fins i tot, capacitat de formular un model nacional i

social, el valor del qual transcendeixi el nostre estricte àmbit català. I si, tot això, som realment capaços de fer-ho, no hi haurà desinterès en la gent, no hi haurà rebuig de la responsabilitat, no hi haurà decepció. És més, jo no crec que Catalunya sigui ara un país decebut, si ho fos, si realment ho fos, no hi hauria tanta iniciativa com hi ha, no hi hauria tanta creativitat —que n'hi ha molta— com hi ha.

Hi ha a Catalunya, en general, una certa joia de viure que no és simplement epicureisme mediterrani, i que no podria existir en una societat sense un cert grau d'autoestima i de confiança. Almenys això és així en sectors prou extensos per mantenir un fort dinamisme col·lectiu; aquest dinamisme col·lectiu que tenim i que ningú no ens discuteix. Si no hi hagués això, no seria possible. I, en tot cas, segur que això és així en sectors molt importants de Catalunya que el dia 15 varen votar amb convicció i amb entusiasme, i que tenen dret a no haver de carregar amb la dificultat d'alguns per, ells també, participar d'un ideal de país suggerent i estimulant.

De tota manera, en això de la participació de la gent en l'esforç de construcció de país val el mateix que en tot: val el que varem resumir amb la frase «Ara més». Si es tractés d'anar fent, potser no caldria; però per assolir l'objectiu que abans he dit —ser un país d'alt nivell— ens cal més participació de la gent; ens cal un nivell més alt de consciència cívica, de patriotisme i d'esperit de justícia; ens cal més impuls moral. I en això hi hem d'insistir molt; molt i molt, perquè hi ha una forta tendència contrària a tot això més o menys arreu d'Europa i, naturalment, poc o molt també aquí. Hi ha un malestar difós, que es manifesta a través de moltes coses, però també a través de les eleccions, de maneres diverses. I recordin el que ha passat a les eleccions franceses, alemanyes, italianes, però també, una mica més lluny, uns mesos més lluny, a les austríaques i a les belgues.

Senyores i senyors diputats, encara avui fa tot just un mes tots anàvem per Catalunya explicant els nostres programes. En el nostre cas, el programa, forçosament, tenia un component important de continuïtat: era i és —ja ho he dit abans i ho repeteixo— el programa que ens ha inspirat durant dotze anys. Naturalment, posat al dia i sobretot dotat d'una nova ambició que l'«Ara més» definia prou bé.

I durant la primera meitat del meu discurs els he tornat a explicar el nostre programa, però —com ja els he advertit d'entrada—, de fet, sense entrar gaire en detall. No hi he entrat gaire, primer, perquè suposo que no cal; segon, perquè vull posar un especial accent en aquests aspectes de la moral col·lectiva, ja que, com els acabo de dir, per dur a terme el projecte de país que els he explicat necessitem una gran mobilització de la gent.

Les carreteres es poden fer només amb diners i bons enginyers, i l'aplicació d'una política macroeconòmica es pot fer amb uns quants tècnics del Banc Mundial i de la Comunitat Econòmica Europea, i uns quants arquitectes bons poden fer unes magnífiques escoles, però per treure profit d'això no n'hi ha prou d'uns quants bons enginyers, economistes i arquitectes: per a això calen un projecte engrescador de país i un alt to moral del poble.

Deia fa uns dies —i dispensin que em citi a mi mateix, i és una cita llarga, ho sento—: «Hem avançat, però ara hem d'anar més enllà. I el que ara hem de fer, en un cert sentit, és més difícil que el que fins ara hem fet, perquè no es tracta només de fer coses, sinó de fer-les funcionar, i això requereix tenir gent bona, i saber provocar la seva actuació positiva. No es tracta només de fer escoles, sinó que l'ensenyament sigui cada cop

millor; no es tracta només de fer terrenys industrials, sinó que les indústries del país tinguin cada cop més R+D; no es tracta només de plantejar sobre el paper iniciatives de servei públic, es tracta que l'Administració doni uns bons serveis; no es tracta només de fer carreteres, sinó que s'aprofitin millor de cara al desenvolupament de tot el territori; no es tracta només d'incrementar la nostra producció agro-ramadera, sinó de comercialitzar-la millor; no es tracta només de fer presons, sinó de fer més política de reinserció; no es tracta simplement de créixer més, sinó de fer també una bona política mediambiental; no es tracta només de fer pistes d'atletisme, sinó d'aconseguir, a més, que hi hagi més pràctica esportiva en general, i també més nivell; no es tracta només de fer sales de concert, sinó de fer que en el país hi hagi més músics de bon nivell; no es tracta només de fer albergs, sinó sobretot d'elaborar i saber presentar un projecte generacional per a la nostra joventut; no es tracta només de fer una bona llei —com hem fet— sobre barreres arquitectòniques, es tracta que realment s'apliqui.»

Sóc conscient que, amb un discurs així, el Govern català i jo mateix ens posem un llistó molt alt, i sempre discutible. I que fer-ho és potser políticament poc hàbil, perquè per a mi és molt fàcil, cada cop que se'ns diu que el Govern no fa res, replicar amb una rastellera que mai no s'acaba d'obres fetes. És molt fàcil això, i molt agraït, i molt irrefutable. I m'és molt fàcil, també, sempre, refugiar-me en aquestes opinions —com les que abans he expressat— de gent de fora que ens diu que Catalunya és el país que ha enfocat millor l'evolució de la seva economia cap a la modernitat.

Però, de tota manera, jo insisteixo que hem de fer aquest plantejament, tot i saber que, quan es passa al camp de la qualitat, no solament l'objectiu és més difícil, sinó que els resultats són menys quantificables i tot plegat fa la crítica més fàcil. Però l'estil que vull que informi la nostra política, la del Govern de la Generalitat, no és el de la murrieria, ni tampoc el de la facilitat, i per això hi insisteixo: ara, el camp a treballar és el de la qualitat, que, com he dit, requereix —més que el de l'obra pública— la col·laboració responsable dels ciutadans.

Algú em pot dir: «Com vol que hi hagi moral, amb totes aquestes històries de corrupció?» Parlem-ne. Hi ha corrupció? I, concretament, hi ha corrupció en el camp de la política? N'hi ha. N'hi ha a tot arreu, a tots els països, i només cal llegir la premsa estrangera per saber-ho; però, deixant de banda els de fora, aquí també n'hi ha. Si hem de fer cas dels mitjans de comunicació, a Catalunya n'hi ha menys que a altres llocs, però de tota manera —ho repeteixo—, poca o molta a tot arreu n'hi ha.

I, a més, passa que a casa nostra el tema de la corrupció és molt preponderant en la informació i en els debats polítics, fins a crear un clima molt enrarit, i convé que ho analitzem, això. Cal distingir tres fets que contribueixen a crear una imatge de corrupció bastant o molt generalitzada.

El primer és que no està ben resolt el tema de la transparència del finançament dels partits polítics. És hipòcrita voler desconèixer aquest fet. Convergència i Unió intentarà contribuir a resoldre aquest problema, però no vol assumir un protagonisme que pugui dificultar la mateixa solució del problema; per tant, invitem a tothom a fer una reflexió conjunta sobre això. De tota manera, i d'una manera més concreta, vull assenyalar que la tan esperada —i per Convergència i Unió i pel Govern de la Generalitat tan reclamada— llei estatal que ha de regular el tractament fiscal de les entitats sense ànim de lucre podria ser l'instrument

que ens cal per resoldre amb coratge i amb sinceritat aquesta qüestió. Això s'ha de fer a nivell estatal, però aquí, a Catalunya, podríem, entre tots —dic «entre tots» perquè aquestes són coses que hem de mirar d'acordar-les tots plegats—, prendre una mesura complementària eficaç, que seria pactar la substancial restricció de la despesa electoral, com, de fet, en part, ja una mica s'ha fet en aquestes últimes eleccions. Pactar la substancial restricció de la despesa electoral almenys pel que fa a les eleccions al Parlament de Catalunya i, si fos possible, a les municipals.

El segon fet que contribueix a difondre la imatge de corrupció és que és cert que hi ha polítics corruptes. No tants —i ara diré perquè— com els que pot semblar, però n'hi ha. No hi ha només polítics corruptes, però també n'hi ha. Aquests polítics corruptes han de ser denunciats, i processats, si hi escau, i, si hi escau, condemnats. I jo mateix no criticaré l'acció de denúncia que, per exemple, pugui fer la premsa contra aquests polítics, o l'acció dels tribunals, que són els qui realment tenen l'última paraula a dir sobre això.

Hi ha un tercer fet a analitzar: el tema de la corrupció, des de fa molts anys, ha estat utilitzat com a arma de combat per molts polítics, i especialment per alguns sectors polítics. I també alguns mitjans de comunicació han de fer aquí el seu *mea culpa*. I el mal és que la majoria de les vegades s'ha utilitzat aquesta arma sense base, la majoria de les vegades sense ànim, fins i tot, d'arribar a saber la veritat; fins i tot, massa sovint, ja sabent que el que deien no era veritat, amb ànim només d'erosionar l'adversari, d'empastifar-lo, de desprestigiar-lo, d'ensorrar-lo, de destruir-lo. Massa sovint, al cap d'uns mesos o d'uns anys, s'ha sabut que tot el que s'havia dit eren calúmnies. Jo vaig dir fa un temps —i celebro que recentment el president González ho hagi dit també— que de la política havien de ser expulsats els corruptes i els calumniadors. La corrupció ja sabem el que és, i l'interès públic no pot estar en mans de gent corrupta. La calúmia també sabem el que és, i sabem que dels que la practiquen tampoc no se'n pot refiar ningú.

Jo vaig demanar fa poc que la classe política fes un exercici de catarsi. Ja sé que això és difícil; jo mateix noto que és difícil, però en la línia del que acabo de dir, l'hem de mirar de fer, i també l'hem de mirar de fer en el sentit d'admetre —nosaltres, la classe política— que no sempre aixequem el to del discurs polític —el to moral, el to cultural, el to personal—, i òbviament, hem de ser molt més vigilants amb nosaltres mateixos, i s'ha de notar que ho som, perquè si no ho fem —si no fem això, i no es nota—, no podrem reclamar de la societat que s'enfronti, ella també, amb les seves responsabilitats.

Jo deia fa un parell de mesos que generar una il·lusió nova i mobilitzadora no es pot fer a base de prometre o de donar, a base només de prometre o de donar, sinó a base de demanar. No es construeix un país donant només, sinó demanant. Però per poder-ho fer la classe política ha de recuperar el prestigi moral i ha de poder —ho repeteixo— no només donar o prometre, sinó demanar, i poder exigir que ningú dimiteixi les seves responsabilitats.

Vaig llegir fa poc un paràgraf que em sembla molt exacte. Començava dient, ja d'antuvi, una cosa que a tots ens ha de fer reflexionar, deia: «La classe política no solament ha carregat amb el propi fardell» —el que li és propi— «de la responsabilitat de tots els mals, sinó també amb el que correspon a la societat.» I afegia: «I aquesta» —la societat— «alleugerida, es manifesta contenta, consentida, protestaire, irritable i, a sobre, esgrimeix l'amenaça de l'abstenció.» Si això es consolida, estem perduts,

no la classe política, la classe política també, però el país. Perquè la gent haurà trobat la manera de defugir la seva responsabilitat sense cap mena de sensació de culpabilitat. I la deserció de la gent seria la ruïna del país.

En un estudi recent fet per gent no catalana però bona coneixedora de Catalunya i molt competent sobre els futuribles catalans, es diu que una de les condicions perquè Catalunya esdevingui una regió motor d'Europa és que no s'imposi entre nosaltres —cito textualment, i no pensava bàsicament en la classe política en aquest cas—, textualment, «el “tothom a la seva”, l'individualisme i l'oportunisme de negocis».

Aquest discurs que estic fent pot semblar un pèl moralista, i ja me'l criticaran si ho creuen convenient, però jo insisteixo que no és un discurs moralista en el sentit una mica pejoratiu que de vegades es dóna al mot, sinó un discurs molt polític. Jo crec que és el discurs més polític que es pot fer, perquè el que hem de fer durant els anys noranta no es podrà fer si en el país no hi ha un to moral alt, una visió esperançada de Catalunya i una gran mobilització de totes les energies del país, de les energies públiques i també de les privades; també de les privades, dic. També de les privades, perquè les públiques cada cop seran més insuficients; insuficients econòmicament, però sobretot en el sentit d'incapacitat d'arribar a tot arreu on s'ha d'arribar i de prendre segons quines iniciatives.

Fa unes dècades, les idees dominants deien que el progrés anava lligat a un estat fort, centralitzat, intervencionista, dirigista i planificador; a un estat, a més, molt propietari de les fonts de riquesa i dels instruments de producció, i a un estat benefactor, l'anomenat «estat del benestar». Portat a l'extrem, aquest estat esdevenia totalitari, però un estat així era també l'objectiu de gran part del pensament democràtic i, naturalment, compatible amb el pensament democràtic. En aquest cas tot venia temperat i endolcit perquè la voluntat sincera i recixida de respecte dels drets de la persona o de les llibertats democràtiques posava un límit al dirigisme i a l'intervencionisme, però fa temps que això ha canviat. Fa temps que la planificació centralitzada —encara que sigui democràtica—, el dirigisme i l'intervencionisme van de baixa perquè se n'han palpat les limitacions i els inconvenients. Fa un cert temps que s'accepta que la competitivitat i el creixement, la riquesa i el progrés es donen sobretot quan hi ha molta iniciativa de la gent, quan hi ha poca constricció i molta llibertat.

També s'ha vist que l'estat propietari sol gestionar molt pitjor que els empresaris privats, i s'ha anat cada cop més a estimular la iniciativa de la gent dintre d'un marc macroeconòmic i polític adequat que —aquest sí—, en gran part, depèn del poder polític. Això ha estat un primer canvi important i d'efectes molt positius.

Però hi ha una segona insuficiència cada cop més evident: es va veient que els poders públics no poden assegurar tampoc totes les necessitats dels serveis socials, és la crisi de l'«estat del benestar». No solament ha fet crisi l'estat propietari, l'estat empresari; també n'està fent l'estat dels serveis. Amb això no expresso cap criteri polític; expresso, simplement, un fet que es dóna aquí, a Suècia, als Estats Units, a Alemanya, a tot arreu. També aquí cal que l'acció de la societat complementi l'acció dels poders públics; és el sector que alguns economistes, molt recentment, anomenen el sector independent, que complementa l'estat i la seva acció econòmica però també social i que complementa l'acció econòmica de l'empresariat.

Vull que quedi clar que personalment, i Convergència i Unió seguim creient en el paper de l'estat i que rebutgem l'actitud ultraliberal del rebuig de l'estat. I el meu objectiu ara no és atacar l'estat, sinó fer notar que és insuficient i sobretot —sobretot— deixar clar que només la societat civil, la gent autoorganitzada pot aportar el suplement que ens cal per treure'ns de l'atzucac a què aquesta insuficiència ens condueix.

L'objectiu, per tant, és durant tot el meu discurs —això ja ho han notat— estimular la gent. Ho necessitem per al progrés econòmic, ho necessitem per al benestar i la justícia social, ho necessitem per a la millora cultural i ho necessitem —i això és capital per a nosaltres— per a la tasca de conscienciació del país, per a la tasca de catalanització. I de passada els anuncio que tant el Govern de la Generalitat com Convergència i Unió, des d'aquí i des de Madrid, insistirem, una vegada més, perquè es presentin els dos projectes de llei que fa temps que reclamem, el del mecenatge i el que ha d'aconseguir avantatges fiscals a les entitats privades sense ànim de lucre.

Per tot el que els he dit, i sense deixar de fer carreteres i el TGV, i sense deixar de contribuir a fons en les obres vinculades als Jocs Olímpics, i sense deixar de millorar l'ensenyament i sense deixar de suprimir barreres arquitectòniques i, per altra banda, sense deixar d'aplicar la política de normalització lingüística, i sense deixar d'ajudar la cultura popular catalana o d'acabar les grans infraestructures culturals, sense deixar de fer això, un objectiu principal molt ambiciós i difícil del Govern de la Generalitat serà contribuir a aquesta mobilització de la gent, amb tothom qui vulgui participar en això. Una mobilització més al servei del país i de la societat que pròpiament política.

I deia «amb tothom qui hi vulgui contribuir» perquè això el Govern de la Generalitat no ho pot fer sol; hi pot contribuir i molt, però no ho pot fer sol. Això és feina de totes les persones i entitats que tenen capacitat i mitjans d'influir en l'opinió pública i en la formació de la gent; és feina de l'Església, de la premsa, dels mestres, dels professors universitaris, dels intel·lectuals, òbviament també dels polítics, de tota la classe política: és feina de tothom, de tothom que pugui influir sobre algú.

Torno a dir que això sembla poc propi d'un discurs polític, però també torno a dir que el millor programa polític fracassarà, ara, de cara a la gran ambició que tenim, si no aconseguim aquesta mobilització moral del nostre poble. Recordin allò que ens deien aquells sociòlegs francesos que en termes científics han estudiat Catalunya, que han estudiat els futuribles catalans i que en termes científics deien —no en termes moralistes—: «L'escenari favorable que preveiem per a la Catalunya d'aquí a deu anys es malmetrà si s'imposa la moral de tothom a la seva.»

Existeix molt aquesta moral? Sí. Existeix a Catalunya i existeix encara més —encara més— a molts països europeus. El «jo» està, una mica arreu, el «jo» està suplantant el «nosaltres»; els projectes globals són desplaçats pels interessos individuals o de petits grups, el progrés econòmic i social que hi ha no és apreciat, ben al contrari, desvetlla noves exigències i, fins i tot, frustracions.

Els sociòlegs italians han descrit això magistralment i les eleccions d'abans-d'ahir ho han referendat d'una manera espectacular. Deien: «Tenim una societat rica, cada cop més rica, però cada cop més irritada.» Això és negatiu. Jo crec i constantment recullo opinions de gent de fora que ho confirmen, que a Catalunya estem millor que en molts altres llocs, però aquest corc també el tenim, i si el podem superar, aquest

corc, justament serà gràcies a aquest sentiment entranyable de país que tenim, que tenim a Catalunya més que en molts altres indrets i que per això cal que el preservem.

El país necessita que hi pugui haver un diàleg franc i lleial —i lleial—, basat en la mútua exigència entre societat i polítics, mitjans de comunicació i tota mena d'entitats capaces de crear opinió, de formar gent i de generar idees i projectes. Però aquest diàleg franc i exigent, i, per tant, no basat ni en la por ni en la demagògia, requereix que tots els que hi participin tinguin autoritat moral; l'autoritat moral que dóna una acció honesta al servei de la col·lectivitat. Els polítics han de fer la seva catarsi, però els que no són polítics, també.

En alguns aspectes, aquesta autoritat moral, els polítics ja la tenim, i la tenim ben guanyada. Ja fa temps que faig un discurs que crec del cas repetir ara. Pregunto: Catalunya i tot l'Estat, varem fer bé la transició democràtica que es pronosticava tan difícil i arriscada? Sí, ningú no ho nega. Ha crescut econòmicament i ha millorat, en general, el nivell de vida dels ciutadans? També, no ho nega ningú. Hi ha ara més equipaments socials, esportius, culturals, etcètera, que fa quinze anys? Molts més, tampoc no ho nega ningú. S'està aconseguint la integració a Europa, que era un objectiu històric de Catalunya? També. Tot i les insuficiències que sabem, Catalunya té ara un grau important d'autonomia? Ha capgirat la tendència negativa que hi havia en el camp lingüístic? Té les seves institucions ben consolidades? Sí. Els Jocs Olímpics de Barcelona i tot el que entorn d'ells s'ha fet i es fa representa un fet molt positiu? Evident que sí. És ara Catalunya més coneguda que mai arreu del món i té més prestigi? També sí.

Doncs, bé, ara pregunto: qui ho ha fet això? Ho ha fet tothom! Tothom; tothom hi té la seva part de mèrit, des del rei a la premsa, des del món empresarial als sindicats, des de l'Església al món intel·lectual, tothom: és mèrit de tothom. Però, qui ho ha dirigit i pilotat han estat els polítics; han fet els polítics, *hem*, hem fet una gran obra que podem i hem de reivindicar. Tots! No fa gaire el president del Govern central va fer aquí a Barcelona un discurs molt semblant: tenia raó. Si reivindicuem aquest mèrit és perquè hi tenim dret i l'hem d'utilitzar, aquest dret, perquè és just que se'ns reconegui el que hem fet bé, però, a més, l'hem d'utilitzar, aquest dret, perquè és bo que si un determinat estament molt important per al funcionament de la societat, en aquest cas el dels polítics, ha actuat bé en coses i moments de gran transcendència, això es reconegui, no per satisfacció pròpia, sinó perquè aquest reconeixement consolida la confiança de la gent en el propi país.

Aquesta crida que estic fent a la participació de la gent, no només a la participació electoral, sinó a la participació en general, cal dirigir-la especialment a la gent jove, no per complir l'expedient, sinó intentant de debò fer-los arribar un missatge d'exigència i de responsabilitat, i d'illusió i d'esperança. I crec del cas advertir que els parlo en nom de la força política que, de molt, el 15 de març va treure més vots joves.

Aquesta Catalunya que volem que sigui realitat d'aquí a deu, quinze, vint anys no és la nostra, no és per a nosaltres, no és, en tot cas, per a la gent de la meua generació, és per a la dels joves d'avui; és la Catalunya de la generació jove d'avui. Si ells volen, és clar! Si ells no ho volen, el projecte es quedarà a mig camí o potser, simplement, fracassarà. Totes les generacions tenen una feina a fer i un missatge propi.

Catalunya ha tingut durant els darrers cinquanta, seixanta anys tota una sèrie de generacions: la de la guerra i de la pos-

guerra, tan marcades; la dels anys cinquanta, a la qual jo pertanyo; la que era jove just abans i durant el canvi polític; la que ara arriba a la palestra té la possibilitat de realitzar un projecte de país, ara a mig fer, però que és millor que cap dels que fins ara més o menys s'han pogut dur a terme a casa nostra, té la possibilitat d'anar més enllà que mai ningú no ha anat a casa nostra.

Aquesta possibilitat d'anar més enllà que mai, pregunto: no és un projecte engrescador? No pot permetre la pròpia realització? Però, en tot cas, preguntem-nos si és que és cert —que no n'estic del tot segur— que molta gent jove de casa nostra es desinteressa del país i de la societat, preguntem-nos, preguntem-nos què hi ha en el país i en la societat, sobretot què hi ha en nosaltres, els polítics i, en general, els dirigents de Catalunya, què hi ha —si és que és cert—, què hi ha que provoca el seu rebuig? En aquesta línia de catarsi, preguntem-nos això, però fem-ho sense complexos, sense por, sense «donar còpia». També aquí —com ja he dit que de vegades passa en la societat en general— pot passar, podria passar que la crítica i el rebuig, revestit, això sí, d'exigència moral, fossin una manera de defugir la responsabilitat.

En tot cas, aquest esforç de sincerar-nos amb els joves, fem-lo, o, almenys, provem-ho.

Molt honorable president, senyores i senyors diputats, com els deia al començament, jo podria haver construït el meu discurs d'investidura sobre un encanyissat molt dens, molt brillant, de fets, iniciatives i projectes concrets. Només del que va de les eleccions fins avui, el president en funcions i els consellers en funcions hem preparat, iniciat, perfeccionat tota una sèrie d'actuacions: hem negociat la retirada dels recursos contra el nostre dret civil; hem reprès les negociacions per als nous sistemes de finançament, el general i el de sanitat; hem aconseguit un més alt grau d'exigència de coneixement del català per a l'exercici de la funció pública; hem preparat el Projecte de llei sobre traspàs de sanitat, serveis socials i cultura de les diputacions de Girona, Lleida i Tarragona; hem preparat la nova presentació dels projectes de llei de cultura popular i de biblioteques; hem hagut de negociar —i, com sempre, amb dificultats, quan es tracta de la Junta de Seguretat— la nova promoció de mossos d'esquadra; estem participant, molt activament, en la discussió de la política de convergència econòmica, defensant els criteris que ja els he explicat; preparem una emissió de deute perquè l'Institut Català de Finances pugui incrementar els seus ajuts al sector industrial; hem estudiat els casos als quals podem ampliar l'aplicació del silenci administratiu, que en part ja apliquem; hem reprès l'estudi d'actualització de la proposta que vàrem fer l'any passat sobre el TGV; ara que ens han traspasat aquesta competència —per cert, molt important—, estem posant a punt

una quarantena de cursos de la formació professional ocupacional dedicats a les Pime, les petites i mitjanes empreses. Preparem una sèrie de mesures de disciplina de mercat, especialment pel que fa a la qualitat dels aliments; en aquesta línia iniciarem una sèrie d'actuacions per protegir els nostres ramaders i pescadors d'una sèrie d'importacions incorrectes, procedents de països comunitaris; hem iniciat l'estudi de la Llei de descentralització de serveis socials; estem posant a punt el Pla integral de formació per al comerç i per al turisme; estem aplicant ja —com els he explicat— la nova Llei d'habitatge i la Llei de rehabilitació; hem iniciat el tràmit per a la creació del centre de promoció de les terres de l'Ebre; hem licitat una sèrie d'obres importants, entre elles un nou tram de l'eix transversal, el túnel de Capsacosta, la carretera Igualada-Capellades, etcètera; hem convocat el nou concurs del Centre Integral de Mercaderies que vàrem haver de declarar desert el mes de febrer; hem adjudicat obres a depuradores per valor de 14.000 milions i hem preparat el Pla de tractament de 70.000 tones anyals d'olis lubricants, estem enllestit el curs de formació superior de comerç exterior; hem posat a punt, com abans els he dit, ja, el Pla d'habitatge, etcètera.

Perdonin aquesta relació, que és llarga i que ho podria ser més; l'he llegida només perquè s'adonin que l'obra de govern no s'ha aturat ni un sol moment i, a través d'aquestes accions, he intentat il·lustrar les línies bàsiques d'actuació que abans els he explicat. L'he feta, també, perquè ningú no pogués creure que si els he fet el discurs que els he fet, no és per impossibilitat de fer el meu clàssic discurs del «fem i farem», sinó perquè, com els deia, amb tot això no els podia dir gaire cosa que no sabessin, ni vostès podrien afegir encara gaires crítiques noves al que ha estat i seguirà essent el nostre programa de govern.

En canvi, m'ha semblat oportú aprofitar aquest discurs, que faig dintre del que solen ser els cent dies de gràcia de tot nou govern —probablement un moment únic per fer-lo—, per convidar-los a reflexionar sobre alguns problemes de fons del nostre país. Els que volem construir un país necessitem que allò que hi ha de més profund i més positiu en el poble se senti cridat, que se senti desvetllat. I contribuir a això és, també, una feina política, una feina política de primera magnitud.

En tot cas, senyores i senyors diputats, amb molt de gust demà contestaré tan bé com sàpiga totes les preguntes, crítiques i suggeriments que em vulguin fer, amb l'esperança que la meua petició d'investidura mereixerà l'aprovació d'aquest Parlament.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: Moltes gràcies, senyor candidat. Demà a les deu hores es reprendrà la sessió.

Se suspèn la sessió.

(És la una del migdia i dos minuts.)

